

VAS ÉS FÉM MUNKÁS

Foia oficială a Uniunii Muncitorilor în Fer, Metal și Chimică din România || A româniilor vas, fém és vegyipari munkások országos szövetségének hivatalos közlönye

Abonament: un an 100 lei, jum. an 50 lei
TELEFON: 4-50-13

Apare la 1 ale fiecărei luni // Megjelenik minden hó elsején
Redactor responsabil: RUSU SIMON

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI VI, STRADA CAZĂRMEI No. 11

Osztályharc — osztálykülönbség

Az osztályharc, osztálykülönbség kérdése — különösen napjainkban — az egész világot állandóan foglalkoztatja. A szocialista világfelfogás szerint osztályharc azért van, mert van osztálykülönbség. A szocializmusnak nem célja az osztályharc, csupán eszköz az osztálykülönbség megszüntetésére. Ezért mondjuk: szűnjön meg az osztálykülönbség és megszűnik az osztályharc.

A polgári világ is meg akarja szüntetni az osztályharcot, de nem akarja megszüntetni az osztálykülönbséget. Mert hiszen az osztályharc kényelmetlen, kellemetlen, sőt érzi, hogy végzetes kimenetele lehet az ő részére, hiszen ebben a harcban mindent veszíthet, míg a másik fél, a proletariátus, semmit sem, mert nincs mit veszítenie, csak nyerhet. Állítják, hogy nincs is osztálykülönbség és ami van, az nem emberek műve, hanem Isten rendeltetése, emberi sorsok természetes kialakulásának következménye. Tehát azt nem is kell, de nem is lehet megszüntetni, mert mióta emberek vannak a földön, az mindig is volt és úgy is kell annak lennie.

Igaz, mi is tudjuk, hogy évezredek óta így van. Ezért mondta Marx Károly, hogy „az emberiség története nem egyéb, mint osztályharcok története”. Tehát ha volt és van osztálykülönbség, volt és mindig lesz osztályharc mindaddig, amíg az osztálykülönbség meg nem szűnik. Az emberiség régebbi történetében az osztályharcok faji, nemzetiségi és rendi mezbe burkolva mutatkoztak, úgy hogy az emberek nem ismerték fel a jelenség lényegét.

Mit is értünk voltaképpen *osztályon*? Emberek sokaságát és pedig olyan emberek sokaságát, akik valamiképp együvé tartoznak, akiket *közös érdekek* fűznek össze. Közös érdek fűzhet össze egy embertömeget anélkül, hogy egy osztályhoz tartoznának. Vegyünk például egy tengeri hajón utazó néptömeget; van közöttük első osztályon utazó gyáros, gróf, nagykövet; második osztályon utazó kereskedő, ügyvéd; harmadik osztályon utazó parasztember, szegény munkásnép. Nyilvánvaló, hogy ezek az emberek nem tartozhatnak egy osztályhoz. Mégis vannak közös érdekeik: hogy a hajónak baja ne essék, hogy ragályos betegség ne üssön ki, hogy uszó jéghegybe ne ütközzék. Ezek a közös érdekek azonban nem osztályképző érdekek, mert *nem állandó természetűek*. A hajó kikötése után megszűnik az érdekközösség, ki-ki megy a maga útján. Ahhoz, hogy valamely néptömegben az állandó összetartozandóság érzése zavartalanul fennálljon, a közös érdekeknek *állandó természetűeknek kell lenni*. Közös érdekek fűzhetnek össze, hogy rettenetes földrengés vagy hasonló elemi csapás ne érjen, mely egyformán pusztíthat gazdagot és szegényt egyaránt. De ezek a közös érdekek — amint látjuk — csak futó, átmeneti és nem állandó természetűek.

Lehetne a közös érdekeket gazdasági téren is megvalósítani, sajnos azonban e téren még átmenetileg, ideiglenes jelleggel sem lehet ezt megteremteni. A vagyonososztály ezt nem akarja és nem akarhatja, mert akkor megszűnik kiváltságos helyzete.

Érdekkellentétek gazdasági téren keletkeznek és mindig a jövedelemmegosztás körül forognak. Amióta emberek élnek a világon, mindig fennállt az a törekvés, hogy úgy tegyenek szert jövedelemre, hogy mások munkájának a

termékét a maguk részére lefoglalják nyílt erőszak által, vagy a maguk javára megalkotott „jogrend” leple alatt. Akkor, amidőn minden ember megkapja munkájának teljes értékét, amikor nem lesz olyan népréteg, amely más népréteg munkájának gyümölcsét a maga részére megkaparintsa, akkor *nem lesz osztályellentét, nem lesz osztálykülönbség és nem lesz osztályharc*.

A végtelenné látszó osztályharc már évezredek óta tart. Tengernyi sok vér folyt már ebben a harcban és valljuk be, hogy még mindig a számra nézve nagyobb tömeg — a proletariátus van alul. Miért? — önkéntelenül Tolsztojnak, a világirodalom egyik legnagyobb alakjának egyik mondása jut eszünkbe, amikor azt mondta: „Azért vagyunk az élettel elégedetlenek, mert nem ott keressük a boldogságot, ahol az nekünk megadódott. Ebben van minden bajnak a forrása.” És valóban így van. A munkásosztály boldogulását nem a nyers erőre támaszkodva, hanem az összetartás, a szervezkedés, a *szellemi erő hatalmas föléptményeivel érheti el*.

És ha nem lehet a nyers erőre támaszkodva megnyerni harcunkat, de nem lehet a megalázkodással, tudatlansággal és szolgáléküséggel sem, mert a tudatlanság és szolgáléküség vak eszközzé teszi a proletártömegeket a kapitalisták részére. A kapitalista világrend iskolái, mindenféle szószékei, könyvei, újságjai és mindenfajta szellemi propagandája arra törekszik, hogy elhitesse az általa kizsákmányolt embermilliókkal ennek a társadalmi rendszernek a jogosságát és helyességét. És eltántorítsa az osztályharc alapján álló szocialista munkásmozgalomtól. Nincs az az anyagi áldozat, amit a kapitalizmus ennek érdekében meg ne hozna.

Igy jutunk abba a tragikus helyzetbe, hogy amikor a gyárak, bányák és műhelyek munkásai harcra akarnak indulni jogaikért, egy nagyobb darab kenyérért és emberséges bánásmódért, legelsősorban saját véreikkel, saját kizsákmányolt és agyonhajszolt testvéreikkel találják szembe magukat. Azokkal, akiket a mai világrend hivei és lefizetett bérencei eltávolítottak gondolkodásban, érzésben és cselekvésükben, saját osztálytársaiktól, tulajdon testvéreiktől.

Íme egy pár szemléltető példa:

A reșiței U. D. R. vasipari üzem szervezett munkásai kollektív szerződés és munkabéremelés iránti memorandumot nyújtottak be a vállalat igazgatóságához. A benyújtott memorandumon még meg sem száradt a tinta, ami-

kor a sárga szervezet tagjai megjelentek listával kezükben — valószínűleg nem minden biztatás nélkül, — hogy aláírásokat szerezzenek, melyszerint kinyilatkoztatják a munkások, hogy nem értenek egyet a memorandumban foglaltakkal, meg vannak elégedve a helyzetükkel és nem kívánnak kollektív szerződést kötni. Az csak természetes, hogy féltucat aláíró sem tudtak szerezni. De megírjuk az esetet annak jellemzésére, hogy milyen háttámadások érik a jobb sorsú küzdő szervezett munkásokat.

Az eset nem elszigetelt jelenség. Ugyanez történt ezelőtt egy évvel Bucureștiben a Malaxa gyári munkások bérharcánál. Sajnos, több eredménnyel járt az ellenakció, mint most Reșițán. Bár a munkások aláírásának többségét ott sem tudták megszerezni, de más fasiszta eszközökkel sikerült az akkori Malaxa-gyári bérmozgalmat letörni.

Oradeán az ugynevezett Román Nemzeti Szindikátus tölti be ezt a szerepet, annak tagjait használják fel ilyen célokra és nem is román vagy magyar, hanem zsidó kapitalisták dédelgetik és pénzelik ezen szervezetnek hangadó embereit. A Tőke és Munka harcában nem válogatóság az eszközökben a kapitalisták, lett légyen az bármilyen nemzetiséghez tartozó, román, magyar, német vagy zsidó. Ploeshten és még számos más helyen ilyen és ezekhez hasonló eszközökkel dolgoznak a kapitalisták. Románia szervezett munkássága szinte erejét meghaladó küzdelmet folytat tühethet munkafeltételek és jobb munkabérek kivívásáért. És akkor, amikor ezt a titáni harcot folytatja, nemcsak az ellenféllel szemben kell megállja helyét, hanem állandó készenlétben kell álljon a szervezetlen tömegekből kihálászott, a kapitalisták által felbérelt öntudatlan elemekkel is.

Tudjuk, a munkásmozgalmak történetében ez és ezekhez hasonló trükkök nem újszerűek, hozzá vagyunk szokva, de mégis az esetek megismétlődése kikivánczol a nyilvánosság elé, hiszen felháborodik minden jóérezű munkásember az ilyen eseteken és nem térhetünk napirendre fölötte anélkül, hogy meg ne írjuk és rá ne mutassunk az öntudatlan munkások eltévelyedésére, másrészt pedig, hogy rámutassunk a kapitalisták cselszövéseire.

A munkásság egy részének tévelygése és a kapitalisták cselszövése folytatódhatnak, azonban ezzel szemben a szocialista propaganda, a felvilágosító és osztályöntudatra nevelő munka, ha bármilyen küzdelmeken keresztül is, de feltartóztatatlannal halad előre mindaddig, amíg minden elnyomott és kizsákmányolt munkás lélekben, szívben és gondolkodásban tagja nem lesz a szocialista munkásmozgalmaknak, amely mozgalmon keresztül fog megteremtődni az osztálykülönbség nélküli társadalmi rendszer. És csak majd akkor szűnik meg az osztályharc. (b. s.)

Az U. D. R. vállalat munkásainak bérkonfliktusa

A reșiței és Bocșa-Románia U. D. R. vállalatához tartozó több, mint 6000 vasmunkás törvényes keretek között mozgalmat indított az iránt, hogy a vállalat igazgatóságával kollektív szerződést kössön és a jelenlegi munkabérek az élet drágulásának arányában emeljék, tekintettel arra, hogy a krízis éveiben 1931—35-ben a munkabérek jelentékenyen csökkentették. A konfliktusban érdekelt munkások nagy számára való tekintettel (több mint 6000 vasmunkás), valamint az a tény, hogy ez a hatalmas tömeg teljes egészében szervezett: ez évnek ez a legjelentőségte-

sebb munkáskonfliktusa országunkban. Magától értetődő, hogy különösen a vasmunkásmozgalmak felsőbb fóruma, de általában a szakszervezeti mozgalom irányítói élénk érdeklődéssel várták az események kifejlődését.

Dacára annak, hogy a munkafeltételek és munkabérek követelése terén a munkások követelése nem lépték túl a szerénység határainak kereteit, de ismerve az igazgatóság szokásos merev álláspontját, számoltunk a kritikus pillanat eljövételével, amely ilyen esetek alkalmával bekövetkezhetik.

A munkásdelegátusok, nagyszerűen felvér-

tezve az osztályharc szellemével és azzal a megdöntött taktikával, amely jellemzi a resicai szaktársakat, minden törekvésükkel igyekeztek az ellenfél csapásait kivédeni, amelyek egyrészt a polgári sajtó úján (lásd az *Universul* szept. 25-iki vidéki számát) más részt, a tárgyalásokon tett alaptalan kinyilatkoztatások útján kerültek felszínre.

A békéltető tárgyalások szeptember 9-én délelőtti 10 órakor kezdődtek, Botez temesvári munkaügyi felügyelő vezetésével.

Az első tárgyalásokat szeptember 15, délután 4 órára halasztották el. Négy nappal előbb, azaz szeptember 11-én a munkásdelegátusok kézhez kapták az igazgatóság kirívó ellenmemorandumát, amely valószínű az új büntetőtörvénykönyv szelleméből van merítve. Az igazgatóság ellenmemorandumában csak kötelezettségeket találunk, a jogokat elfelejtették befoglalni, sőt elfelejtették még azokat is, amelyek a háború előtti idők óta állanak fenn.

Feszült légkörben kezdődtek meg szeptember 15-iki békéltető tárgyalások. Soha az U. D. R. igazgatóságának nem volt ilyen érdeketlen taktikája mind ezen alkalommal. A munkások delegátusait azzal vádolták, hogy unintelligensek és komolytalanok amikor ilyen *gazdasági krízis* közepette munkabéremeléssel állnak elő, a munkaügyi minisztérium közvevényeinek igénybevitelével. Szerencsére, az igazgatóság manőverezése hatástalan maradt. A különböző polgári újságok útján megindult hadjárat nem hozta meg azt az eredményt, hogy megbontsák a munkásságot sőt ellenkezőleg mégjobban összekovácsolta őket a szolidaritás mesgyén. A társulat igénybe vette a sajtó fegyverét, rámutatva hogy a munkások által felállított bérkövetelések a társulatnak évi 80 millió lej terhet jelent. Ezen messzire dobott állítással szemben a valóság tükra az, hogy a munkások bérkövetelésének 100 százalékos elfogadása esetén sem emelkedik a teher többre mint évi 43 millió lej, nem pedig 80 millió, amint a sajtóban beállítottak. Ebben az esetben a munkások átlagos munkabére havi 520 lejjel emelkedett volna. Tehát nem sok.

De hol történik az meg, hogy a munkások beállított követeléseik száz százalékat kapják meg. Nyilvánvaló hogy a követelés és javaslat között nagy távolság keletkezik és mindig a munkások azok, akik a lehetőség határain belül a megegyezés létrejövele érdekében mindig engednek felállított követeléseikből.

Igy történt ez a jelen konfliktus alkalmával is. A tárgyalások kezdetén átlagban 20 százalékos béremelést követeltek a munkások oly értelemben, hogy a kisebb fizetésekre 45 százalékat, míg a nagyobb fizetésekre 20 százalékat. A tárgyalások folyamán követeléseik majdnem 30 százalékat elengedték a munkások, ellenben az igazgatóság mindössze 3 százalékos béremelést javasolt.

Mi céljuk volt tehát a polgári sajtó részéről beállított, minden igazságot nélkülöző köz-

leményeknek, hogy tudniillik a munkások 30-40 százalékos béremelést követelnek, melyel szemben az igazgatóság 20 százalékos béremelést ajánlott volna fel, amikor mindössze 3 százalékos béremelést javasolt az igazgatóság.

Ez a lelkiismeretlen piszkos sajtóhadjárat a munkásokat gyanuba akarta keverni és a közvélemény előtt, mint komolytalan, túlzásba vitt követeléseket fentartó munkásoknak tüntetni fel. Hiába ilyen a kapitalista társadalom akkor, amikor profitját védi. Nem döbhent meg minket ez a tény, mert a kapitalizmus erkölcsét eléggé ismerjük. Ha azonban a kapitalizmus erkölce olyan, mint ahogy azt ismerjük, a fasizmus erkölce sem áll magasabb fokon. Munkásruhába öltözött és a nemzeti szindikátusba sorozott fasiszták minden áron kétségessé akarták tenni e harc kimenetelet, aláírásokat gyűjtve azzal a szándékkal, hogy lemondanak a kollektív szerződés kötéséről, valamint a beállított bérköveteléséről. Ime a proletáriátus salakja, amit Marx nagyon helyesen fejezett ki mindenre kapható „lumpen proletáriátus” elnevezéssel.

Ilyen körülmények között a resicai munkások harca nem könnyű harc. Ez a harc bátorságot és hősiességet követel, amit csak az osztályharcban megedzett és szakszervezeti tradícióval bíró munkások folytatnak.

Végeredményben a békéltető tárgyalások a megegyezés reményével kecsegtetnek, mivel a felállított követelések nagy részében a felek már egyezsége jutottak.

A tárgyalások még folynak. Ezen sorok megírása alkalmával vita tárgyát képezi még három pont:

1. A bérrendszerrel kapcsolatos stoprendszer ügyének rendezése. Az igazgatóság fenn akarja továbbra tartani az eddigi akord stopolási rendszert, amely az elégedetlenségek egyik főoka, mert ezen keresztül a munkabérek állandóan súlyedtek.

2. A tüzifamennyiség ügye.

3. Ünnepnapok rendezése.

A munkabérek emelése ügyében az igazgatóság 4-15% közötti béremelést ajánlott fel, amely megfelel 7.30% általános béremelésnek.

A béremelések kulcsa:

napi béremelés százalékban

60 lei után	15 százalék
61-80 lejig	12
61-120	8.5
121-150	7.5
151-180	7
181-210	6
211-250	5
250 feljebb	4

Reméljük, hogy a resicai munkások harca eredményesen fog bezárulni és ez a harc a romániai vasmunkások összességét arra fogja buzdítani, hogy haladéktalanul az egész vonalon megkezdje a jobb munkafeltételek és bérek kivívásáért a küzdelmet.

A romániai vasipar fejlődése

A gazdasági helyzetet tanulmányozó román egyesület (*Asociația românească pentru studiul conjuncturei economice*) a közel múltban adta ki negyedévi jelentését, amelyben az összes ipari, kereskedelmi és szállítási vállalatok 1930 évi számlálásának adatait teszi közzé.

Az a sajnos csak, hogy ezen számlálás alkalmával összegyűjtött adatok alig 7 év mulva kerültek a nyilvánosság elé, mely időközben a vállalatok helyzete sok tekintetben lényeges változásokon ment át. Mivel azonban a vállalatok 1930. évi számlálása megnagyobbodott Romániának ez az első ilyen irányú műve, a beszerzett adatok jelentőségüket ma sem vesztették el. Ezek az adatok lehetőséget adnak arra, hogy Románia gazdasági életébe általános betekintést nyerjünk. Tudva azonban azt, hogy a mi hivatalos statisztikai adataink bizonyos tekintetben nélkülözik a teljes megbízhatóságot, így a cikk keretében közölt számok is a hivatalos statisztikai megbízhatóság arányához igazodnak. Bármiképp is álljon a dolog, ne rágodjunk sokat a megbízhatóságon valamint az eredmények késői megjelenésén, hanem inkább fogadjuk el azt a közmondást: „jobb később mint soha”.

Jelen cikkünkben, a fent megnevezett közlönyben megjelent adatok alapján foglalko-

zunk a *romániai vasipar fejlődésével*.

1930-ban az ország területén 22 734 vasipari üzem volt és ezekben 101.264 személyt foglalkoztattak. A 22.734 vasipari üzemből 15.058 (66.2 százalék) vidéki környezetben, 7676 (33.8 százalék) városi környezetben nyertek elhelyezést. Ami az alkalmazottakat illeti a 101.264 alkalmazottból csak 32.145 dolgozott vidéki környezetben elhelyezett üzemekben míg városi környezethez tartozó üzemek munkásainak száma 69118 volt.

Ezen vasipari üzemek jogi helyzete:

22081 magánvállalat, 176 társasviszony, 144 részvénytársaság, 3 szövetkezet, 93 állami, megyei, vagy községi üzem és 237 olyan üzem, amelyek jogi formája nincs megjelölve.

A vidéki környezethez tartozó 15.058 üzemből 14834 magánvállalat, 34 társasviszony és 31 részvénytársaság, míg a városi környezethez tartozó 7676 üzemből 7247 magánüzem, 142 társas viszony és 113 részvénytársaság.

Ami az üzemek fennállási éveit illeti, 6485 üzem (28.5 százalék) még 1914 előtt létesült, 1323 üzem (5.8 százalék) 1914-1918 évi időközben létesült; 13198 üzem (58.1 százalék) 1919-1930 évi időközben létesült, míg 1728 üzem (7.6 százalék) nem jelentette be létesülésének pontos határidejét.

Egy másik figyelemreméltó körülmény, ame-

lyet kutatás tárgyává teszünk, az, hogy ezen üzemekben foglalkoztatott személyzet hogyan oszlik meg száma, kategóriára, nemre és állampolgárságra való tekintettel. E tekintetben az alábbi táblázat szemléltető tájékoztatást nyújt:

Foglalkoztatott személyek száma	A vállalatok száma	A személyzet összlétszáma
1	11.682	11.682
2-5	9.953	25.005
6-20	838	7.543
21-50	114	3.712
51-100	50	3.773
101-200	43	5.804
201-500	29	10.151
501- -	25	33.594

Működési kategóriákra, nemre és állampolgárságra a vasiparban foglalkoztatott 101.264 személy így oszlik meg:

Működési kategória	Román államp.		Idegen államp.	
	férfi	nő	férfi	nő
Vez. állásban levő szem.	24.405	788	310	6
Irodai alkalmazottak	3.503	842	248	22
Szaktanácsadók	33.193	136	681	2
Tanoncok	17.600	132	154	6
Tanulatlan munkások	16.749	2401	85	1

A vasiparban foglalkoztatott 101.264 személyből 99.749 román állampolgár és 1515 idegen állampolgár.

Ha a vállalatokat a motorerő használatának szemszögéből vizsgáljuk, megállapítást nyer, hogy a 22.734 üzem közül 1225 üzem motorerőt használ és pedig: 628 üzem 1-5 HP., 473 üzem 6-50 HP., 124 üzem 51 HP. vagy több.

Az 1225 üzem összesen 131.017 lóerőt használ. A román ipar által használt 1.188.667 lóerőből 1930. évben a vasipari vállalatokra eső lóerők mintegy 10 százalékát teszi ki.

Ezen motorikus lóerő termelését a következő féle gépekkel végezték:

Gőzgépek	20.209 HP.
Robbanó motorok	24.371 HP.
Vízergyépek	13.441 HP.
Villamosgépek	54.968 HP.
Más meg nem jelölt motorok	18.028 HP.

Az 1930. évi számlálás statisztikájának alapján a román vasipar fejlődését illetően a következő következtetéseket vonhatjuk le:

a) Földrajzi fekvés szempontjából az üzemek 66.2 százaléka vidéki környezetben nyertek elhelyezést. Míg városi környezetben csak 33.8. Vízont ez az arány teljesen fordított az üzemekben levő személyzet szempontjából. 32.145 alkalmazott vidéki környezetben és 69.119 alkalmazott városi környezetben vannak foglalkoztatva.

b) Jogi helyzet szempontjából a vezető szerepet a magánvállalatok uralják (22.081 magánvállalat és 22.734 az öszvállalatok száma).

c) A vállalatok létesülési időpontját tekintve: a legtöbb vállalat 1919-1930. évi időközben létesült (58.1 százalék), vagyis a háború befejezése után.

d) Ami az ipari és kereskedelmi vállalatok 1930. évi számlálását illeti az öszvállalatok számához (273.227) viszonyítva, a vasipari vállalatok százalékaránya 9 százalék.

e) Ellenére annak, hogy a kisüzemek (1-5 személyzettel) számbeli többséget képeznek (21.635) ezek mindössze 36.687 alkalmazottat foglalkoztatnak, míg a 200 alkalmazottal felelő 54 üzem 43.745 alkalmazottat foglalkoztat.

f) Az állampolgárságot tekintve, 101.264 alkalmazottból csak 1515 idegen állampolgár, amivel szemben 99.749 román állampolgár, tehát majdnem egységes a munkáslétszám.

Érdekes volna még analizálni a vasipart egyéb szempontokból is, úgy mint: a termelés, befektetések, árak, jövedelmek stb. szempontokból. Mivel azonban egy cikk szűk kerete nem ad erre lehetőséget, megelégszünk azzal is ha megírjuk, hogy 1930. év óta a romániai vasipar nagy fejlődési és változási perióduson ment át, egyrészt annak tudható be, hogy Románia törekedett függetleníteni magát a nemzetközi piacokon, másrészt pedig a hadfelszerelés szintén elősegítette a vasipar lényeges kifejlődését.

Ezek a körülmények járultak ahoz, még más körülmények mellett is, hogy a folyó évben nagy vasipari koncentráció ment végbe nálunk is. A vasipari koncentrációval kapcsolatban közös megállapítást teszünk a gazdasági helyzetet tanulmányozó román egyesülettel egyetemben, hogy a nehéz vasipar hatalmas módon gyarapította technikai és pénzügyi kapacitását és ugyanezen időben monopol jogokat nyert úgy az állammal, mint a magánpiaccal szemben. És még megállapítjuk, hogy ilyen körülmények közepette a romániai vasmunkásoknak csak egyetlen ut nyílik a boldogulásra: **erőteljes szervezkedés.**

Cluji vasas szaktársaink ünnepélyes otthon-avatása

A munka és az élet a régi ember számára a büntetés és a robot fogalmával volt egyenlő. A szocialista eszmékkel telített szervezett munkásság a munka és az életre vonatkozó ezen régi fogalmat nemcsak elméletileg, hanem a gyakorlati életben is meg akarja változtatni. Azt akarja, hogy a munka minden ember részére lelki és testi szükségletet jelentessen és ne teher legyen számára, hanem kedvvel és egyéni tulajdonságának minden odaadásával végezze azt. Ha a munka az emberiség számára tényleg ilyené válik, úgy az élet széppé és elviselhetővé lesz, kevesebb lesz a nyomor, a szenvedés és kevesebb lesz azoknak a száma, akik önként elvetik maguktól az életet. Hogy a proletáriátus számára ez az új korszak elkövetkezzen, állandó harcot kell folytatasson a régi világ híveivel, a hatalom kezelőivel és mindazokkal szemben, akiknek számára a munkásosztály szenvedése és nyomora fényt, pompát, jólétet és gondtalan életet jelent. És ezt a társadalmi harcot a proletárság egymaga, saját erejével küzdheti végig, mert kizárólag a munkásosztály érdeke a jelen társadalmi rend megváltoztatása.

A modern munkásszakszervezetek a felszabadulás iránti küzdelmet évtizedek óta folytatják. Hogy a végső győzelmet még nem vihették ki, annak legfőbb magyarázata abban van, hogy nem lehet évezredek begyökeresedett rendszert máról-holnapra megváltoztatni, hiszen a régi világ hatalmasai görcsösen ragaszkodnak kiváltságos helyzetükhöz. És minden eszközzel igyekeznek akadályokat gördíteni a munkásosztály felszabadulási törekvései elé.

De minden nehézségek dacára, a munkásszakszervezetek osztályharcos küzdelmei nem voltak hiábavalók. A napi 8 órai munkaidő, a munkás beteg- és balesetbiztosítás, az összes munkásvéd törvények, a jobb és emberségesebb munkafeltételek és az itt még fel nem sorolható vívmányok és előnyök mind a munkásszakszervezetek küzdelmeinek az eredményei. Ezen intézmények harci készsége nélkül az ipari munkásság még ma is a középkor mostohagyermeké volna. Mert a kapitalizmus a maga jószántából soha egy jótányi engedélyt sem tett volna a munkásosztály javára. Sok a keservünk, sok a panaszunk, azonban a régi idők munkásosztályának viszonyaihoz mérten, ha lépésről lépésre is, de mégis haladtunk.

Tehát nem volt meddő a szakszervezetek munkája. Ennek gyönyörű igazolására szolgál országos viszonylatunkban a kolozsvári vasas szakszervezet lelkes, kitartó és fáradtságát nem ismerő tevékenysége is a munkásmozgalom terén. És ennek nemcsak az a tény a bizonyosága, hogy a közel-múlt napokban avatta fel saját otthona épületét, amely egyik büszkesége Románia munkásmozgalmának, hanem azok a gazdasági és szociális eredmények, amelyeket a munka harcmezéjén vívott ki tagjai részére. Évről-évre, sőt azt mondhatnók nap-nap után heves bérkonfliktusokat vezetnek le kolozsvári szaktársaink, amelyek igen nagymérvű anyagi és erkölcsi áldozatokat igényelnek. És ennek a szünetnélküli, folytonos és küzdelmes munkának az eredménye, hogy Kolozsvár vasas munkásai munkabér és munkafeltételek tekintetében országos viszonylatban az elsők között állnak. És kulturális szempontból is betöltötte a kolozsvári csoport a ráháruló kötelezettséget. Több, mint 1000 kötet könyvből álló könyvtárat létesített. Állandó előadásokat rendez tagja részére, ugyanígy: tudományos előadásokat, szaktanfolyamokat, románnyelvű kurzusokat és előadásokat minden olyan kérdésről, amelyek a munkásság gazdasági és szociális érdekeivel kapcsolatosak.

* * *

És mindezek mellett a kolozsvári szakszervezetnek volt ereje, kitartása és áldozatkésztsége, hogy saját otthonát építsen, ahonnan tovább folytassa gazdasági és szociális küzdelmeit tagjai érdekében és könnyebbé tegye kulturális tevékenységének teljes kibontakozását is.

Kolozsvári szaktársaink otthonuk építéséhez

még 1929-ben kezdtek neki. Sajnos, az építkezést 1932-ben meg kellett szakítani, mert az általánosan ismert gazdasági krízis felbontotta az építkezés pénzügyi tervét. A pénzügyi terv azért vált kétségessé abban az időben, mert az otthon költségeinek az előteremtését teljes egészében a tagok vállalták. Erre a célra minden tag hetenként egy órai munkabérét adta le. A lelkes áldozatkészség azonban a gazdasági krízisen megtört és így várni kellett a türelhetőbb munkaviszonyok bekövetkezéséig. Ilyen körülmények között tehát csak arra szorítkozhattak szaktársaink, hogy az épületet annyira hozzák, hogy benne a legszükségesebb szervezeti tevékenységeket lebonyolíthassák.

1936 év folyamán már Szövetsegünk is abban a helyzetben volt, hogy anyagiakban segíthetett és egy jelentékenyebb kölcsönt is szerezhetett a csoport részére, továbbá a csoport tagjai is újra megkezdheték a hetenkénti órabérük befizetését. A közös jóakarát és áldozatkészség végre meghozta a maga gyümölcsét és az otthonépítkezés végleges befejezést nyert ebben az évben.

Miből áll az otthon?

Az otthon a Szövetség volt székházának Wilson-uccai frontján lett felépítve félemelettel. Az épület közvetlen bejáratához szép, diszes előkert vezet. Az imponáns lépcsőzetes főbejárton át tágas előcsarnokba jutunk. Az előcsarnok baloldalán levő épületrészben a szervezet titkári helyisége, jobboldalán a szép és világos könyvtári szoba és a befizető helyiség van, majd utána következik egy harmadik helyiség, melyben a dohánygyári munkások irodája nyert elhelyezést.

Az előcsarnokból hatalmas kétszárnyas ajtó nyílik a nagyterembe. A nagyterem hossza 15 méter, szélessége $9\frac{1}{2}$ méter és magassága 7 méter. Állandó szinpad van beépítve, melynek nagysága 6 és 8 méter.

A szinpad fölött fogaskerékbe foglalt kalapácsos kettős kéz disziti a termet, de inkább mondhatnók, hogy jelképezi a vasas szolidaritás felemelő érzését. A nagyteremből mindkét oldalon ajtók vezetnek a szabadba, illetve ráccsal körülvett balkonra.

Az otthon alagsorral van megépítve. Itt van elhelyezve: a billiárd és játékszoba, a gondnoki lakás és van ezenkívül a felső nagyteremhez hasonló ugynevezett „kis terem“, amely műhelyértekezletek, bizalmi ülések és kisebb gyűlések megtartására szolgál. Az egész épület telekkel együtt két és félmillió lejbe került.

Az ünnepélyes avatás

Az otthon ünnepélyes avatása szeptember 26-án, vasárnap volt. A cluji Gutenberg dalárda énekszámait után a diszközgyűlést — a nagyterem zsufolásig megtöltő szaktársak és vendégek jelenlétében — Stan szaktárs román és Bruder szaktárs magyar nyelven nyitották meg. Elnöklő szaktársaink lendületes megnyitó beszédükben visszapillantást vetettek a kolozsvári csoport szép és munkásmozgalmi szempontból felemelő multjára, amely idő nem telt el hiába. Dolgoztak, küzdöttek és fáradtak, aminek ime, egyik bizonyítéka ez a szép és kedves munkás-otthon. Majd üdvözölték a Szövetség képviselőiben megjelent Bernau szövetségi elnök szaktársat, Bartalis és Munteanu központi titkár-szaktársakat, dr. Chirila Ion munkaügyi felügyelő urat és a Munkakamara képviselőiben megjelent dr. Chirila Victor elnök urat. Teodor Constantin szaktársat, mint a reşiţai csoport küldöttjét, Borsai szaktársat, a zsilvölgyi vasas szervezeiek küldöttjét, Jakab Sándor szaktársat a szatmári és Coza Dumitru szaktársat, a tordai szakszervezetek kiküldöttjét. Továbbá üdvözölték a kolozsvári helyi szaktanács, a szociáldemokrata párt, a kulturbizottság és a munkás sportklub, valamint a helyi szakmai szervezetek delegátusait.

Az elnöki megnyitó után Munteanu és Pálffy szaktársak kimerítő beszédben ismertették az otthon felépítésének történetét. A helyicsoporthoz vezető útjában köszönetet mondtak egy tagoknak, mint a Szövetségnek, valamint mindazoknak, akik erkölcsi és anyagi áldozataikkal hozzájárultak az otthon megteremtéséhez.

Bernau szaktárs, a Szövetség elnöke, üdvözölte az otthon avató közgyűlést. Beszédében kiemelte a munkásszolidaritás szükségességét, hivatkozott a fizikai és intellektuális proletárok egymásra való utaltságára. Ha a proletáriátusnak eme két kategóriája összefog, úgy a jövőben még szebb és dicsőbb eredményeket érhetünk el. Majd Bartalis szaktárs tartott mindvégig figyelemmel hallgatott tartalmas beszédet, a munkás szakszervezetekről és az azok által elért eredményekről. Szolidaritásra és kitartó munkára buzdítva a jelenlevőket.

A megjelent vendégek részéről az üdvözölő beszédek sorát a munkaügyi felügyelőség nevében Merlaş ur nyitotta meg. Majd dr. Chirila Victor ur, a Munkakamara elnöke köszöntötte a diszközgyűlés tagjait.

Üdvözölő beszédekkel mondtak még: Gábor Döme a grafikai szövetség nevében, Teodor Constantin, a reşiţai vasas csoport nevében, Borsai Oszkár a zsilvölgyi vasas szervezetek, Jakab Sándor a szatmári és Coza Dumitru a tordai szaktársak nevében. A helyi szociáldemokrata párt részéről Cătănicu, a helyi szaktanács nevében Mureşan, a cluji szociálista kulturbizottság nevében Lobstein és a Munkás Sport Club nevében dr. Deutsek elvtárs. Ezekon kívül üdvözölő beszédekkel mondtak a cluji összes szakmai helyiszervezetek kiküldöttjei.

A mindvégig lelkes és emelkedett hangulatú otthonavató diszközgyűlést Bruder és Stan elnöklő szaktársak zárták be, köszönetet mondvá mindazoknak, akik eljöttek és elhozták szerencsekívánataikat és biztosították a vasas szaktársakat szolidaritásukról.

Az otthonavató ünnepély este folytatódott. A nagyszerű műsoros estélyt Bruder szaktárs megnyitó beszéde vezette be. Majd az építőmunkások dalkára énekelt munkásdalokat. Utána szavalatok és énekszámok következtek és végül „A legnagyobb bűn“ című Gyagyovszki Emil drámáját adták elő a cluji szociáldemokrata műkedvelők Kun elvtárs rendezésében. A műsoros estélyen szerepelt összes elvtársak dicséretet és elismerést érdemelnek nagyszerű felkészültségükért. Az előadást tánc követte, mely a hajnali órákban ért véget.

Befejezett bérmozgalmak Oradeán

Oradeán a Grünwald-redőnygyár munkássága 2 héti tartó sztrájk után befejezte bérmozgalmát.

Amint szaklapunk mult számában is megírtuk, a munkaadó megtorlással elbocsátott három munkást, amiért a gyár munkássága a szervezkedés útjára lépett. A munkásság szolidaritást vállalt elbocsátott társaival és egyben a munkabérek emelése mellett megindította a kollektív szerződés kötése iránti mozgalmat is. Két heti sztrájk után a munkaadó teljesítette a munkásság követelésének egy részét.

Ugy a szakmunkások, mint a segédmunkások, valamint a női munkások minimális órabérei biztosítva lettek és az eddigi minimális bérek fel lettek emelve. Az általános munkabérek minden munkásra vonatkozóan átlagként 50 banival emelkedtek. Tulórákért az igazgatóság 25 százalék túlóradíjat fizet. Ezenkívül a munkások kiküzdötték a bizalmiférfirendszer elismerését és több elvi pont elfogadását.

A szerződés érvénye 6 hónap.

A három elbocsátott munkás ügye a munkabíróság-hoz utaltatott át döntés végett.

Nagyobb eredményeket azért nem tudtak a munkások elérni, mert az üzem megállapodást kötött egy másik üzemmel, hogy a sürgős munkákat ott végezték el. A Grünwald-redőnygyár munkásainak most alkalom nyílik, hogy szerződésük érvényének ideje alatt értelmes szervezkedéssel felkészüljenek a jövő küzdeleimre.

A fésű- és hajdiszmygyár munkásainak bérmozgalma

A fésű- és hajdiszmygyár munkásai erőteljes szervezkedési akciót indítottak, melynek eredményeképpen október 1-i dátummal sikerült az igazgatósággal 6 hónapra terjedő kollektív szerződést kötni. A kollektív szerződésben biztosítva van a bizalmiférfiak elismerése, a szervezkedési jog és más elvi pont. A munkabérek átlag 5 százalékos emelést értek el, továbbá biztosítva van az akkordmunkások minimális órabére. A gyárban dolgozó munkások száma mintegy 200. A munkások arra törekednek, hogy a szervezkedés kimélyítésével a jövő kollektív szerződésben jobb munkafeltételeket és béreket harcoljanak ki.

București-i hírek

„Vulcan” gépgyári állapotok

Két héttel ezelőtt a gyár igazgatósága hirdetményt ragasztatott a gyár épületeinek falaira, amelyben felszólítja a munkásokat, hogy feletteseik parancsait tartsák tiszteletben, mert a munka zavartalan menetele csak így biztosítható.

Ezidáig, minden rendben van.

Vajjon tud-e arról az igazgatóság, hogy a vasöntőde Cioban nevű mestere nap-nap után részegen jön a munkába; köpköd, szidja sőt veri az öntődei munkásokat. Helyes volna ha az igazgatóság a felelős urak részére is hirdetményt függesztene ki, amelyben kioktassa őket arról, hogy miképp viselkedjenek a hozzájuk beosztott munkásokkal szemben.

Egy másik eset

Egy villanyhegesztő munkásnak az igazgatóság felmondott azért, mert nem volt hajlandó a törvény által előírt minimális 25% túlóradíj nélkül túlórákat dolgozni.

Mit szólnak vajon ehez a munkafelügyelettel megbízott hatósági közegek? Hiszen a törvény ebből a szempontból világos és kategorikus. Ahoz, hogy a munkaadó túlórákat eszközölhessen, szükséges a Munkaügyi Minisztérium engedélye, valamint a munkások beleegyezése. Az ilyen megdolgozott túlórákért a törvény minimálisan 25% túlóra díjat szab meg.

A Malaxa-gyár

Szeptember hó 18-án a bucurești-i vasas szakszervezethez tartozó szaktársak egyik csoportja — mint rendszeren — osztogatta a „Vas- és Fémmunkás” szaklapot a Malaxa-gyár kapuja előtt. Szaktársaink itt a gyári gárdával találák magukat szemben, amely gárdának az a hivatása, hogy fasciszta elgondolás szerint a nemzetközi kapitalisták érdekeit minden körülmények között védelmezzék.

Alig érkeztek oda szaktársaink, amikor mintegy 20 tagból álló csavargóbanda botokkal és kövekkel felszerelve álltak el utunkat, támadásra készen.

Az ügy fejleményei verekedéssé fajultak, mivel szaktársaink a védekezés eszközei nélkül nem akartak lemondani. Azután megjelent a karhatalom is. Szaktársainkat letartóztatták és csak hosszas utánjárás és közbenjárás után, három nap múlva bocsájtották szabadon.

A Malaxa gyári urak tudják meg, hogy a főváros vasmunkásai nem fognak leszerelni, hanem a szervezkedés erejével ezt a gyárat is kényszeríteni fogják a munkástörvények és munkásjogok betartására, bármennyire ugatnak is a fasciszták.

A Malaxa-gyári munkásoknak nem kell semmitől sem félniük, hanem egyöntetűen, bátor elhatározással kell belépjenek mindnyájan a vas- és fémmunkások szakmai szervezetébe.

Ha szolidárisak és szervezettek lesznek, jobbléte teremthetnek úgy a maguk, mint családjuk részére. Az ország törvényei jogot adnak ehhez és az igazság is az ő oldalukon áll. Csak meg kell értsék a szervezkedés fontosságát, amelyen keresztül küzdelmük nem lesz hiábaváló.

Mi történik a București Leonidánál?

A vállalat igazgatósága be akarja vezetni az akkordrendszert a karosszéria és mechanikai osztályokban. A munkások az akkordrendszert visszautasították, minnek következtében a helyzet feszült.

A napokban elbocsájtották Boros Ștefan szaktársat azért, mert megtagadta az akkordmunka vállalását.

Vasmunkások

**1938. évi
zsebnaptára
november hó folya-
mán jelenik meg
gazdag tartalommal!**

A naptár pótolhatatlan kézikönyv minden vas- és vegyipari munkás számára. A naptár ára 22 lei. — Megrendelhető a szövetség központi titkárságánál București, Str. Cazarmeii 11.

Az „Universul” a munkásmozgalom kompromittálására törekszik

Az „Universul” szeptember 25-iki 264. száma temesvári tudósítójától közöl hírt a reșiței munkáskonfliktussal kapcsolatban. (Tudvalevő, hogy a reșiței U. D. R. vasipari vállalat munkásai új kollektivszerződés kötetét követelnek; a tárgyalások folyamatban vannak.) A hírtendenciózusan van írva azzal a céllal, hogy kompromittálja a munkásmozgalmat és főképp befektítse azokat az embereket, akik munkástársaik megbízásából és felhatalmazásából a tárgyalásokat az U. D. R. társulattal folytatják. Ime mit ír az „Universul” temesvári tudósítója:

„A munkások 30—40 százalékos béremelést követelnek, míg a vállalat vezetői maximum 20 százalékos béremelést hajlandók adni és ezt is csak a napi 200 lejen alóli fizetésekre. Emiatt nem lehetett elsimítani a konfliktust, mert a tárgyalási kiküldöttök és a bizalmiférfiak többségének napi 200 lejen felüli fizetésük van.”

Ezen minden tárgyalagosságot nélkülöző állítással szemben le kell szögezzük az igazságot:

A tárgyalások kezdetén a munkások átlagban 20 százalékos béremelést kértek és pedig 45 százalékos az alacsonyabb fizetésekre és 5 százalékos a magasabb bérekre.

A tárgyalások folyamán a munkások béremelési követeléseiket 30 százalékra szállították le, mellyel szemben az igazgatóság átlag 3 százalékos béremelést javasolt, előnyben részesítve a magasabb kategóriájú munkabéreket, vagyis a szakmunkások munkabéreit.

Ez az igazság, ez a tényállás.

Nem tudjuk, milyen kétes forrásból vette cikkanyagát az „Universul” tudósítója, de megállapítjuk, hogy ez az ur hamis adatokkal operált, hogy így kompromittálja a munkások által megválasztott és az összérdekeket védő delegátusokat.

A nyugdíjbizottságok határozatait megfelelő biztosítottak utazási és ellátási költségei

A központi társadalombiztosító pénztár igazgatósága 1937. május 27-én kelt körlevelében a nyugdíjbizottságok határozatait megfelelő biztosítottak utazási és ellátási költségeinek megfizetésével kapcsolatban a következő felvilágosításokat adja: 1. Oly esetekben, amikor a biztosított felelőse meg a nyugdíjbizottság határozatát, azért, mert nincs megelégedve a megállapított rokkantsági fokozattal és a Biztosító Pénztár orvos bizottsága elé kell álljon felülvizsgálat végett, de a biztosított nem lakik a Pénztár székhelyén, — az oda-vissza uti és ellátási költség a biztosítottat terheli. Oly esetekben, amikor a pénztár látja szükségesnek

Nyilatkozat

Alulírott Lungu Pavel, lakatos munkás a 070-ik osztályban, kijelentem, hogy a saját akaratomból szervezkedtem, erre senki nem kényszerített és minden esetben szolidáris leszek munkástársaimmal.

Reșița, 1937. szeptember 18.

Alulírott tanuk előtt:

Lungu Pavel.

Baumann Carol,
Dworzak József,
Stupak Ernő.

Nyilatkozat

Alulírott Titi Mihály Bocșa-Română-i munkás, kijelentem, hogy a vasmunkás csoporttal szembeni viselkedésemet őszintén sajnálom. Kérem a csoportba való felvételtem és ígérem, hogy a jövőben szervezett és öntudatos munkáshoz illően fogok viselkedni.

Bocșa Română, 1937. szeptember 5.

Előttünk:

Titi Mihály.

Jumanca Constantin,
Mureșan Ioan.

Nyilatkozat

Alulírott Borcovici Ignățiu Bocșa-Română-i munkás, kijelentem, hogy a vasmunkás csoporttal szembeni viselkedésemet őszintén sajnálom. Kérem a csoportba való felvételtem és ígérem, hogy a jövőben szervezett és öntudatos munkáshoz illően fogok viselkedni.

Bocșa Română, 1937. szeptember 5.

Előttünk:

Borcovici Ignățiu.

Jumanca Constantin,
Mureșan Ioan.

Nyilatkozat

Alulírott Bonțilă Axente Bocșa-Română-i munkás, kijelentem, hogy a vasmunkás csoporttal szembeni viselkedésemet őszintén sajnálom. Kérem a csoportba való felvételtem és ígérem, hogy a jövőben szervezett és öntudatos munkáshoz illően fogok viselkedni.

Bocșa Română, 1937. szeptember 5.

Előttünk:

Bonțilă Axente.

Jumanca Constantin,
Mureșan Ioan.

valamely nyugdíjbizottsági határozat revízióját, azon biztosítottak uti és ellátási költségei, akik ily okból kell megjelenjenek a Pénztár vagy fiókja orvosi bizottsága előtt felülvizsgálat, vagy orvosi lelet megszerzése végett, a Biztosító Pénztárt terheli. 3. Oly esetekben, amikor a biztosított nyújt be felelősezt különböző indokokkal amelyek helyszíni vizsgálatot, tanúk kihallgatását igénylik, az oda-vissza uti és ellátási költség a biztosítottat terheli. 4. Oly esetekben, amikor a rokkantsági fokozat helyes megállapításának érdekében a biztosítottakat specialista (szem, fül, sebész) orvos kell felülvizsgálja és mivel nem minden pénztár rendelkezik ily szakorvosokkal, a biztosított valamely szomszédos pénztár székhelyére, vagy kinikára kell utazzon, a költségek a Biztosító Pénztárt terhelik. 5. Oly esetekben, amikor a balesetet szenvedett biztosított állapotának súlyosbodását megelőzendő, őt sebészi beavatkozás vagy mekánoterápius kezelés végett kórházba utalják, az uti és ellátási költség a Biztosító Pénztárt terheli. Oly esetekben, amikor a Biztosítottat a központi társadalombiztosító pénztár melletti legfelsőbb felelősezt bizottság felülvizsgálatra idézi, az uti és ellátási költségeket a központi társadalombiztosító pénztár viseli.

A zernești munkások hozzájárulása a munkásotthon felépítéséhez

Az alábbi szaktársak július és augusztus hónapban pénzádománnyal járultak hozzá a zernești munkásotthon felépítéséhez, amelyért a csoport vezetősége köszönetet mond és nyugtáz:

Măciucasi Teodor, Kifor Gheorghe, Macar Gligor, Oia Vasile, Hodrea Gheorghe, Butusar I. Nicolae, Lambru Ion, Parza Gheorghe, Codrea Ion, Diniuga Gheorghe, Geolepu Gh. Gh., Niculea D. Sperchez, Pascaru Vasile, Pop Mihai, Tintinu Ion, Târnoavean Ion 50—50 lei; Movilian I. Niculăe, Jinga B. Ion, Puceanu Pavel, Neculae N. Ilie, Moldovan Nicul 30—30 lei; Codrea Vasile 60, Krempels Francisc 160, Ștefan D. Codleanu 70, Pivoda Gheorghe 50, Codleanu V. Gheorghe 40, Codleanu Nicolae, Gh. Tăreanu 20—20, Codleanu H. Gheorghe, Tunaru Nicolae 40—40, Codleanu D. Gheorghe 70, Micudă R. Ion, Lautar C. Nicolae, Stoicu S. Ion 40—40, Târnoavean Nicolae 100, Rădanca Ion 80, Spulbăr Teodor 100, Lupu Gh. 50, Mălușel Ion, Senchea Nicolae, Telescu Gh. Nicu 100—100, Dulescu Gh., Dulescu I. Ion 40—40, Toacse Ion 20, Tăreanu Ion 120, Jinga Nicolae 100, Petecilă Gh. 80, Mihai Rumezanu, Pădure Nistor 20—20, Stoicu Ion, Dan I. Emil 30—30, Crăciun Ion, Răușa Irimie 20—20, Pușcaru Bucur 50, Petrie Pantelimon 30, Niscov Niculăe, Garoiu Ion 100—100, Bucur Voiculeț, Molca Ștefan, Batașar Ion 50—50, Crețu Gh., Vlad. Rădanca 60—60, Bata Ion, Bădila Ion 20—20, Oprea B. Don, Calment Ion 40—40, Boca Ion, Boca Gh. 80—80, Romanic Ion 40, Cristoe Nicolae 20, Părătu Nicolae, Moroe M. Niculăe 50—50, Bercea Ion 80, Anghel Ion sen. 20, Moroc Stan, Ilie Nicolae, Crățăiu N. Ion, Daniila Ion, Ciinci Gheorghe, Crăciun N. Ștef., Ilie I. Ion 40—40, Oncea Gh., Baon Z. Andrei 100—100, Ion Găinar Zarnescu, Tătaru Gh., Tala Nicolae tânăr, Techeși Béla tânăr 50—50, Ion B. Ciurea, Ion I. Minea 100—100, Toacse Nic., Rotaru Ștef., Rieter Feri, Cristoloveanu I., Teleanu Nic., Săciuiu Bucur 20—20, Păfalvi Iacob 40 lei.

Halottaink

Sajnálattal közöljük alant az utóbbi hónapokban elhalt szaktársak neveit, kiknek hozzátartozói a következő segélyekben részesültek:

Iulian Urucu	Giurgiu	4000.— Lei
Otar-Ghancka György	Vulcan	2000.— "
Ruhmann Anton	Anina	5000.— "
Krammer Károly	Anina	5000.— "
Bandoreanu Matei	Brăila	— "
Moldovan Francisc	Petrila	1200.— "
Killer Ioan	Petroșani	2000.— "
Murar Ioan	Hunedoara	1200.— "
Antal Boldizsár		4000.— "
Mracsek Ioan	Reșița	5000.— "
Budincsa Vilmos	"	3000.— "
Páll István	"	2000.— "
Bijleek Vencel	"	3000.— "
Kunschner Carol	"	4000.— "
Novy Richard	"	5000.— "
Dvorzak Vencel	"	5000.— "
Bittermann András	"	5000.— "
Pogány József	"	5000.— "
Salamon János	"	5000.— "
Mastyuk István	"	5000.— "
Schmidt József	"	5000.— "
Rottler Heinrich	"	5000.— "

Az elhalt szaktársak emlékét kegyelettel őrizi meg a szervezett vasmunkások összessége.